

§ 39 Benämning på befattningar som präst

STAFFAN HOLMGREN:

Fru ordförande! Jag talar för utskottet och vill först säga att jag yrkar bifall till utskottets betänkande, som innebär bifall till motion 2013:63 och avslag på motionerna 2013:42, 91 och 97 med tillägget att motion 2013:97, även om den föreslås avslagen, egentligen får bifall på vissa saker genom att vi bifaller motion 2013:63.

Vi kan konstatera precis som i förra ärendet, att det har vuxit fram nya beteckningar även inom den prästerliga ämbetsförvaltningen. Vi har fått arbetsledande komministrar, vi har fått församlingsherdar. Jag nämnde att det även finns distriktschef som benämning på både präster och diakoner i Göteborg. Det är givetvis en naturlig utveckling, eftersom både samhällsstrukturen och kyrkans struktur förändras. Då växer det fram nya beteckningar. Med den decentralisering som vi har är det egentligen inte konstigt. Det här har väckt fyra motioner, varav två vill reglera frågan i kyrkoordningen. Vi ska ju inte utöka regleringen i kyrkoordningen utan i stället försöka göra det enklare. Vi lever inte i ett lufttomt rum. Man har faktiskt kompetens och mandat på olika nivåer att kunna fatta beslut och besluta om organisationer som är ändamålsenliga på de olika nivåerna.

Därför tycker utskottet, att det inte är rimligt att dra den här frågan till kyrkostyrelsen för att få ett förslag om kyrkoordningsreglering. Däremot anser utskottet, att det kan finnas ett behov av att belysa frågan. Det är klart att det förenklar för allmänheten att veta vad församlingsherde betyder, innan det har vuxit sig fast som begrepp inom kyrkan. Då tyckte vi i utskottet att motion 2013:63 var väldigt bra formulerad, där man vill ge ett uppdrag till kyrkostyrelsen att ta fram en rekommendation om vad som kan vara lämpliga beteckningar på präster i kyrkan i den nya strukturen men att det inte ska vara ett tvingande beslut. Som det står i motionen bör man använda sig av de beteckningarna. Om man skulle fatta ett beslut om reglering i kyrkoordningen är det ju ingen som helst garanti för att man följer det ute i församlingarna. Dessa beteckningar har ju redan nu vuxit fram utan en reglering i kyrkoordningen. Man ska inte ha en övertro på att pastoraten alltid först slår upp kyrkoordningen och ser vad man får göra och sedan inte gör det eftersom man inte får det. Snarare är det väl så, att man gör det man tycker verkar bra och ändamålsenligt och som fungerar.

Vi bifaller alltså motion 2013:63, som ändå kan ge en vägledning och ett uppdrag för kyrkostyrelsen att fundera vidare på frågorna. Alla titulaturer är kanske inte så jättebra. Jag ska inte säga vilken jag tänker på, men det kan vara bra att reglera detta. Sedan var det en av motionerna som tyckte, att den komminister som förordnas i ett kyrkoråd som ledamot just skulle heta församlingsherde, men den låsningen tycker vi absolut inte man ska särreglera på det sättet. Det säger också Kyrkorättsutskottet i sitt betänkande.

Bifall alltså till utskottet.

BRITT LOUISE AGRELL:

Ordförande och kyrkomötesvänner! Den omständigheten att den här frågan har gett upphov till fyra motioner visar ju, att detta är ett problem. Vi är många som har sett de olika annonserna. Den ena heter församlingschef, den andra heter församlingsherde, den tredje heter arbetsledande komminister. Vad är det egentligen för slags tjänster det är frågan om? Är det någon skillnad på dessa olika, eller är det samma sak? Jag tror att det här också har visat sig, att de som söker tjänsterna också är väldigt osäkra. De vet inte riktigt vad det här innebär.

Denna fråga har ju kommit upp i samband med de stora pastoraten med flera församlingar i den nya organisationen.

Egentligen handlar frågan också om vilka befogenheter dessa mellanchefer ska ha. Det har också visat sig, precis som jag sa nyss, att det verkar som att man är väldigt osäker. Det är också så, har jag förstått, att det är olika på olika ställen. Det är egentligen en större fråga än frågan om titlar. För att få en tydlighet åtminstone i en fråga, nämligen vad den ska benämnas som har kyrkoherdens delegation att sitta i församlingsrådet, skrevs motion 2013:42.

Efter Kyrkorättsutskottets utskåpning inser jag, att det var att göra det alldeles för lätt för sig. Så enkelt kan man inte ha det. Jag tyckte nog ändå att det var ganska smart i alla fall, att man skulle kunna reglera det just i den paragrafen, där det står om kyrkoherdens delegation till en annan präst att sitta i församlingsrådet. Men, som sagt, det har jag fått lite skäll för.

Utskottets förslag om att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att fatta beslut om vilka tjänstetitlar som bör användas undrar man ju över. Vad betyder det? När kommer det? Det var Staffan Holmgren inne på lite grand. Tydligt får man göra hur som helst i alla fall och det är klart att man får det. Kyrkostyrelsen kan inte säga att du ska heta det eller det eller det. Jag tycker nästan att vi är i samma situation ändå, oavsett detta. Men, vi får väl se. Hoppas på det bästa.

Jag har inget eget yrkande.

STAFFAN HOLMGREN (REPLIK):

Fru ordförande! Jag kan inte låta bli att säga att Britt Louise Agrell, som ju företräder de fria liberalerna, verkar väldigt intresserad av att allt ska vara regelstyrt uppifrån och att allt ska vara i ett visst mönster. Jag tror att vi andra kan ge visst ansvar till de lokala nivåerna men att kyrkostyrelsen kan ge en ledning till dem som ska fatta beslut. Är det då bra ledning tror jag, att man lyssnar mera på råd än på direktiv uppifrån. Sedan förstår jag inte, varför det ska vara så svårt för dem som arbetar i Svenska kyrkan att leva under samma villkor som andra på arbetsmarknaden. Vill man söka en tjänst och inte förstår riktigt vad den handlar om, ringer man ju och frågar. Vad är det för en tjänst? Kan den passa mig, och så vidare. Det ska inte behöva regleras i kyrkoordningen för att man ska kunna klara detta. Nej, mer frihet, liberalen Agrell.

BRITT LOUISE AGRELL (REPLIK):

Är det Borgerligt alternativ eller är du moderat än så länge? I alla fall är inte jag någon vän av att man ska ha någonting uppifrån. Däremot är jag – kanske lite grand beroende på min profession – ganska nöjd med att det finns ordning och reda när det gäller sådana här saker. Det är det jag eftersträvar. Jag har inte yrkat bifall till min motion 2013:42, Staffan Holmgren, utan jag låter detta gå vidare till kyrkostyrelsen och hoppas på det bästa, som jag sa.

STAFFAN HOLMGREN (REPLIK):

Jag är också, som Britt Louise väl vet, vän av god ordning, men jag tror den kan skapas utan direktiven. Eftersom jag företräder moderaterna fortfarande i kyrkomötet, vill jag påtala att det är vi som anser att vi är de riktiga liberalerna i den nutida politiken.

NILS GÅRDER:

Fru ordförande! I denna ideologiska debatt skulle jag vilja lämna några synpunkter. Den första är, att jag vill att vi ska akta oss för kyrklig uniformsbilaga, i vilket vi

reglerar en kyrklig titulatur som jag tror vi ska väldigt försiktiga med. Det är egentligen på principiella grunder. Jag tror inte det är särskilt angeläget att framhålla den prästerliga hierarkin i en titulatur. Jag tror våra lutherska systerkyrkor är väldigt återhållsamma med titelskillnader mellan präster som arbetar i församlingarna och jag tror snarare, att vi ska söka efterlikna detta och undvika titlar som inte är med nödvändighet befogade. Den som blir arbetsledd vet vem hans arbetsledare är och behöver inte titeln för att få kunskap om det. Ur församlingsbornas synvinkel tror jag bara det kan skapa förvirring med en prästerlig titulatur. Det kanske inte ens är ägnat att understryka kyrkans natur utan snarare dess motsats. Det var min principiella synpunkt.

Den andra är följande. Bland de här motionerna sammanblandar man de två delar som vi försöker hålla isär, det vi brukar kalla styra och leda. Att vara prästerlig ledamot i ett församlingsråd är att ingå i en styrelse eller tillhöra styrningsorganisationen. Den prästen har samma ställning som övriga ledamöter i församlingsrådet och har inte någon arbetsledande funktion. Att präst ingår där beror på det vi kallar den dubbla eller delade ansvarslinjen, nämligen att organen ska vara sammansatta av vigda och icke vigda medlemmar. Det finns ingen anledning att titulera den prästen annorlunda. Det är bara det faktum att det är en präst som är det viktiga i församlingsrådet.

När det gäller arbetsledningen är det en helt annan sak. Jag kan inte se att den frågan måste förstärks med titulatur, tvärtom skulle jag vilja säga återhållsamhet. Sedan aktualiserade Staffan Holmgren en annan intressant fråga, nämligen huruvida anställningsförhållandet ska innehålla befattningsskydd. Det är en stor, arbetsrättsligt komplicerad fråga, där jag också tror man ska vara väldigt försiktig med tillskapande av sådana anställningsavtal, där själva anställningsskyddet också innefattar skydd för en viss arbetsuppgift eller en viss titel. Det tror jag bara kommer att ställa till komplikationer. Det bästa är att försöka hålla isär vilka arbetsuppgifter man har och det anställningsskydd man har så långt möjligt. Tack, fru ordförande.

BISKOP RAGNAR PERSENIUS:

Ordförande, ledamöter, biskopar! Jag är inte heller ute efter något enhetligt system över allt. Hur befattningar benämns är inte alltid bara en titelfråga. Det handlar också om kommunikation och hur benämningarna principiellt återspeglar kyrkans organisatoriska uppbyggnad. Kommunikativt är det viktigt, att det är tydligt vem som håller samman arbetet med församlingens grundläggande uppgift. De nya storpastoraten aktualiserar dessutom principiella frågor om kyrkans ledningsstruktur. I mindre pastorat är det mindre vanligt, att kyrkoherden har ledningsansvaret kvar men delegerar till annan präst att vara ledamot i ett kyrkoråd som nu blir ett församlingsråd. Det går bra i den strukturen.

I de nya storpastoraten med tidigare pastorat som blivit församlingar riskerar den organisatoriska grundprincipen att urholkas, om man inte håller samman att vara ledamot i församlingsrådet och att vara ledare för församlingsverksamheten, styra och leda, för församlingens grundläggande uppgift. Det borde göras tydligt genom att befattningen för denna ledare benämns församlingsherde eller motsvarande. Den lokala kyrkoherden delegerar och kyrkorådet beslutar om det ska finnas en sådan befattning. Det blir alltså inte uniformt.

Det organisatoriska sambandet mellan den demokratiska organisationen och vigningstjänsten är viktigt. Jag tycker därför att det är principiellt tveksamt, när man i vissa pastorat utser pastoral ledare på en nivå mellan församling och pastorat utan självklar koppling till församlingsråd. Jag anser att utskottets

förslag är otillräckligt. Kyrkostyrelsen kan enbart ge rekommendationer. Jag säger det, eftersom jag inte tycker att förslaget tillgodoser det som Läronämnden anförut om behovet av "en teologisk och pastoral bearbetning av Svenska kyrkans ämbets- och ledningsstruktur med anledning av den organisationsutveckling som pågår". Det handlar om den principiella kopplingen. Det andra som har diskuterats här är en annan fråga, så jag kan förstå argumentationen. Ett uppdrag till kyrkostyrelsen med det innehållet borde enligt min mening ha föreslagits av utskottet. Alternativet är att kyrkostyrelsen själv tar på sig ett sådant uppdrag.

Beslut i ärendet återfinns i kyrkomötets protokoll, § 78.